

**Základní škola a Mateřská škola Frenštát pod Radhoštěm,
Tyršova 913, okres Nový Jičín**

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

KAŽDÝ PO SVÉM, ALE SPOLU

**Mateřská škola
Markova 1176
744 01 Frenštát p. R.**

Obsah:

1. <i>Identifikační údaje o mateřské škole</i>	str. 3
2. <i>Obecná charakteristika školy</i> Velikost a umístění školy Charakter budovy	str. 4
3. <i>Podmínky a vzdělávání</i> Věcné podmínky Psychosociální podmínky a životospráva Program minimální prevence Organizace Řízení mateřské školy Personální a pedagogické zajištění Partnerské vztahy s rodiči Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	str. 4
4. <i>Organizace vzdělávání</i> Počet a charakteristika tříd, pravidla pro zařazování do tříd Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy Překrývání přímé pedagogické činnosti	str. 14
5. <i>Charakteristika vzdělávacího programu</i> Zaměření školy Dlouhodobé cíle Metody a formy vzdělávání Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami Vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka Vzdělávání dětí od dvou do tří let Vzdělávání dětí s povinnou předškolní docházkou	str. 16
6. <i>Vzdělávací obsah</i> Integrované tematické bloky	str. 22
7. <i>Evaluační systém</i> Oblasti autoevaluace Prostředky autoevaluace Časový plán Odpovědnost učitelů Součásti třídních plánů Plán pedagogických rad	str. 30
<i>Závěr</i>	str. 33

1. Identifikační údaje o škole

1.1 Název školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„Celý rok s úsměvem“

1.2 Název organizace

Základní škola a Mateřská škola Frenštát pod Radhoštěm, Tyršova 913, okres Nový Jičín

1.3 Adresa školy

Mateřská škola je odloučeným pracovištěm základní školy a nachází se ve Frenštátě pod Radhoštěm na ulici Markova 1176.

1.4 Zřizovatel školy

Město Frenštát pod Radhoštěm

Adresa: Frenštát pod Radhoštěm, náměstí Míru 1

Kontakty: telefon 556 835 111, e-mail: podatelna@mufrenstat.cz

1.5 Provozovatel školy

Základní škola a Mateřská škola Frenštát pod Radhoštěm, Tyršova 913, okres Nový Jičín

Jméno ředitele školy: RNDr. Murasová Zdeňka

Kontakty: telefon 556 835 920, e-mail: sekretariat@zstyrfren.cz

1.5 Zpracovatel ŠVP

Balázová Kateřina, vedoucí učitelka ve spolupráci s pedagogy MŠ

Kontakty: telefon 556 835 969, e-mail: msmarkova1@seznam.cz

1.6 Číslo jednací

ZSMSTYRFR – 531/2017

1.7 Platnost dokumentu

Školní vzdělávací program byl projednán a schválen pedagogickou radou dne 30. 8. 2017 a nabývá účinnosti od 1. 9. 2017.

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Frenštát pod Radhoštěm, Markova 1176 je součástí organizace Základní škola a Mateřská škola Frenštát pod Radhoštěm, Tyršova 913, okres Nový Jičín. Je odloučeným

pracovištěm ZŠ zařazeným do sítě škol s účinností od 1. 1. 2003. Mateřská škola je trojtřídní s celkovou kapacitou 74 dětí. Třídy jsou heterogenní. Ve dvou třídách je zapsáno po 28 dětech a ve 3. třídě je z hygienických důvodů zapsáno 18 dětí (malé prostory neumožňují navýšit kapacitu). V mateřské škole pracuje celkem 10 zaměstnanců, z toho je šest pedagogických pracovníků. Budova mateřské školy je dvoupatrová, zděná, v posledních letech prošla celkovou revitalizací. Mateřská škola se nachází v klidné části města v blízkosti vlakového nádraží, má prostornou a dobře vybavenou zahradu.

3. Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Mateřská škola je provozována v dobrých materiálních podmínkách. Došlo k modernizaci vstupních prostor, šaten a všech hygienických prostor. Průběžně je modernizován interiér jednotlivých tříd. Školní zahrada je vybavena novým zahradním zařízením.

V přízemí budovy se nachází jedna třída, herna, hygienické zařízení, šatna dětí, šatna zaměstnanců, zázemí pro pedagogy vybavené ICT technikou, venkovní terasa, dále technické zabezpečení mateřské školy. Je zde školní kuchyně, šatna zaměstnanců kuchyně, kancelář vedoucí kuchyně a sklady potravin, po schodech lze sejít do prostorného sklepa.

V prvním patře budovy se nachází druhá třída, herna, hygienické zařízení, ložnička, dvě dětské šatny a jedna šatna zaměstnanců, kancelář vedoucí učitelky, dále sklad prádla a čisticích prostředků. Před kanceláří vedoucí učitelky se nachází školní knihovna, která je vybavena novým nábytkem a pravidelně doplňována aktuálními knihami, časopisy. Poskytuje učitelkám dostupné materiální zabezpečení a možnost relaxace.

V druhém patře budovy mateřské školy se nachází třetí třída, herna, ložnička, hygienické zařízení, dále je zde vstup na prostornou půdu. Ve dvou třídách je stálá ložnička, v jedné třídě se každý den rozkládají a skládají lehátka.

Vytápění mateřské školy zajišťuje firma Termo Frenštát pod Radhoštěm.

Součástí mateřské školy je prostorná zahrada, která je rozdělena na dvě části. Školní zahrada má dvě pískoviště. Písek v pískovišti je vyměňován jednou za rok. Písek je překopáván, podle potřeby kropen vodou před pobytem dětí na zahradě. Pískoviště jsou opatřena ochrannou sítí. Na školní zahradě jsou dřevěné průlezky a herní prvky dle odpovídajících norem, vydlážděný chodník je určen k jízdě na koloběžkách. V rámci realizace projektu Zahrada pro všechny smysly jsou zde vytvořeny environmentální centra aktivit. Ráz zahrady dotvářejí stromy, keře a rostliny. Zahrada MŠ je oplocená a poskytuje dostatečný přehled o hrajících si dětech na ploše. Trávník na školní zahradě je pravidelně udržován. Hračky pro pobyt venku jsou uloženy v místnosti a v prostorách určených k tomuto účelu, které jsou dostupné dětem. V letním období je vybavení doplňováno slunečníky, brouzdalištěm a dětskou sprchou. O údržbu školní zahrady se stará školnice mateřské školy, sečení trávníků a úpravu zeleně zajišťují technické služby města. Školní zahrada je využívána jako interaktivní učebna k naplnění různorodých potřeb a cílů, k rozvoji pohybových a smyslových aktivit.

Mateřská škola má svoji kuchyni, která připravuje stravu pro naše děti a zaměstnance. Vybavení školní kuchyně je na dobré úrovni, součástí jsou nerezové stoly, dřezy, nádobí a kvalitní spotřebiče. Došlo k modernizaci přípravných kuchyňek a kanceláře vedoucí školní jídelny. Je naplánována celková rekonstrukce kuchyně.

Mateřská škola má přiměřeně velké prostory. Prostory jsou uspořádány tak, aby umožňovaly hladký přechod od jedné činnosti ke druhé a byly dětmi libovolně užívány. Děti si vybírají způsob hry, rozhodují mezi pohybem a klidem, mezi krátkou a dlouhou aktivitou, mezi přebýváním s druhými či samotou. Prostředí nabízí strukturovaný a pevný pořádek a tím zprostředkovává dítěti životní jistotu, poskytuje orientaci a vytváří soustředěné herní, pracovní a učební klima. Moderní dětský nábytek, zdravotně hygienická zařízení, vybavení pro odpočinek dětí a tělocvičné nářadí jsou uzpůsobeny potřebám a počtu dětí, jsou zdravotně

nezávadná a bezpečná. Vybavení hračkami, pomůckami a materiály se obměňuje dle finančních možností příspěvku zřizovatele. Hračky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samy brát a samy ukládat. Součástí vybavení jsou moderní technologie (interaktivní tabule, tablety), které jsou v rozumné míře začleňovány do vzdělávání.

Mateřská škola je vybavena bezpečnostním systémem. Vstup do budovy je monitorován videotelefony. Všechny vnitřní a venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

3.2 Psychosociální podmínky a životospráva

- **Vytváření podmínek pro pohodu a zdraví**

Zdraví je stav tělesné, duševní a sociální pohody, je tedy potřeba splňovat více podmínek, které komplexně ovlivňují stav jedince. Mezi všemi aspekty zdravého životního stylu je důležitá především souhra a vyváženost zdravého stravování, pitného režimu, pohybu a relaxace.

- Uspokojovat a respektovat každodenní individuální a specifické potřeby dítěte.
- Vytváření prostoru, času a prostředků pro spontánní hru, která vychází z přirozených potřeb a zájmů dítěte a má zároveň význam pro sebezvýjevající učení.
- Ochrana a posilování organismu dítěte a jeho duševní odolnosti. Nabídka dostatku volného pohybu, optimálního denního režimu a vhodného prostředí.
- Péče o zdravou výživu, která výrazně ovlivňuje tělesnou a duševní pohodu, pěstování správných stravovacích návyků a dovedností.
- Snaha o co největší samostatnost a soběstačnost dítěte, spontánní uplatňování získaných zdravotně-preventivních návyků a postojů.
- Posilování jednotnosti v přístupu pečujících osob, v nastavení prostředí a režimu dne.
- Respektování rámcových pravidel a požadavků na předškolní vzdělávání a stejně tak konkrétních podmínek naší mateřské školy.
- Aktivně se podílet na tvorbě a dodržování rámcových pravidel chování, která zabezpečují rytmický řád, zdravé prostředí a umožňují učitelce pružné rozhodování, vzájemnou informovanost a otevřenost při komunikaci s rodiči.
- Vytváření vstřícného, estetického, podnětného, hygienicky nezávadného prostředí, které má významný vliv na pozitivní klima v mateřské škole.

- **Výchova ke zdravému životnímu stylu**

- Zdravý životní styl je podporován konkrétními aktivitami, které jsou pro děti jednak poučné, jednak zábavné a vedou k uvědomění, že zdraví je prioritní hodnotou. Aktivity doplňují témata, do nichž se životní styl a zdraví promítá např. moje tělo, ovoce a zelenina, zdraví a nemoci, hry a sport, běžná rizika, vím, co jím. Umožňujeme dětem toto široké téma vnímat všemi smysly.
- Vedeme děti k péči o tělo a k dodržování základních hygienických návyků tak, aby uměly správně reagovat v situacích týkajících se osobní hygieny a ochrany zdraví.
- Pěstujeme správné stravovací návyky a dovednosti. Strava je plnohodnotná a vyvážená s dostatečným množstvím ovoce a zeleniny. Poskytujeme stravování podle pravidel o skladbě jídelníčku prospěšné zdraví a o technologii zpracování jídel. Děti jsou vedeny ke kultivovanému stolování i způsobu konzumace jídla. Posilujeme samostatnost dětí při volbě druhu a množství jídla, při sebeobsluze a úklidu po dojení. Děti nejsou do jídla nuceny. Hravou formou podporujeme vztah ke konzumaci ovoce a zeleniny. Děti se dozvídají informace o vhodné skladbě jídelníčku.
- Součástí zdravého životního stylu je pohyb, který zajišťuje přiměřený výdej energie, posiluje imunitní systém, zlepšuje psychickou stránku dítěte a formuje jeho osobnost.

Pohybové schopnosti jsou rozvíjeny formou ranních rozcviček, cíleného cvičení, pobytů venku, rušných pohybových her i spontánních aktivit. Pravidelně zařazované pohybové aktivity zahrnují protahovací, posilovací, koordinační a zdravotní cviky, včetně dechových cvičení. Cvičení obohacujeme o prvky jógy. Děti se podílí na rozhodování při skladbě pohybových aktivit, sledují vývoj své tělesné zdatnosti a vzájemně si porovnávají zaznamenané růstové křivky. Respektem ke sportovním pravidlům učíme děti, že je důležité mít jasné hodnoty a uvědomovat si své hranice a možnosti.

- Aktivní činnosti střídají činnosti klidové a relaxační, kdy dochází ke zklidnění organismu, dechu a myšlení dítěte. Děti se učí, že pro zdraví je důležitý odpočinek.
  - Volíme takové způsoby výchovy, které jsou pro dítě přirozené. Podporujeme jeho psychické schopnosti, osobnostní vlastnosti, sebeuvědomění si dítěte, jeho vztahy s ostatními i přijímání hodnot souvisejících s postojem ke zdravému životnímu stylu. Vedeme děti k odpovědnosti za vlastní chování a za způsob svého života.
  - Respektujeme režimová opatření, která jsou uzpůsobena potřebám dětí a již svou podstatou vedou ke zdravému životnímu stylu. Děti vedeme k uvědomění a zvnitřňování režimových návyků.
  - Dbáme na dodržování pravidel vytvořených společně s dětmi a na dodržování zvyklostí před odpočinkem, před obědem, před ukončením hry a narozeninových rituálů. Zavedením rituálů a připomínáním pravidel upevňujeme pocit sounáležitosti.
- vytvořená vztahová pravidla, která se doplňují podle potřeb jednotlivých tříd
    - jsme kamarádi (respektujeme se, neubližujeme si)
    - vzájemně si nasloucháme
    - říkáme své názory
    - kouzelná slovíčka otvírají srdíčka (umíme pozdravit, poděkovat, požádat..)
    - pomáháme si
    - chráníme sebe a přírodu
    - udržujeme čistotu a pořádek
    - pečujeme o své zdraví
    - jsme samostatní
    - kniha je náš kamarád

3.3 Program minimální prevence

Minimální preventivní program je součástí výchovy a vzdělávání dětí po celou dobu docházky do mateřské školy. Účastní se ho pedagogové, rodiče a odborníci. V rámci minimálního preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně patologických jevů s výcvikem v sociálních dovednostech a osobnostním růstem dítěte. Preferujeme přístupy orientované na zdravý životní styl a aktivní formy sociálního učení a prosociální modely chování. Program zohledňuje věkové a osobnostní charakteristiky dětí. Strategie programu je uplatňována dlouhodobě, soustavně a komplexně tak, aby působila proti všem rizikům, kterým může být jedinec vystaven.

Vytýčení sociálně patologických jevů a aktivit v následujících oblastech prevence:

- týrání a zanedbávání dětí
- drogová závislost, alkoholismus, nikotinismus
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování
- virtuální závislosti
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus

Cíl minimálního preventivního programu:

- zvýšit povědomí dětí o rizicích, které sociálně patologické jevy přinášejí, popsat patologické chování a závislosti různých typologií
- rozvíjet prevenci, která umožní pokračovat a navázat prevencí sociálně patologických jevů na základní škole
- pro lepší spolupráci a vstřebávání informací uplatňovat individuální přístup v menších skupinkách dětí
- brát v úvahu specifika daného prostředí dětí (etnické, rasové, jazykové odlišnosti)
- využívat pozitivní klíčové osoby (rodiče, osobnosti, pohádkové postavy)
- poukazovat na příklady dobré praxe za použití modelů, které jsou prakticky orientované do života
- vést děti k utváření prosociálních a empatických schopností - přátelství, vědomá tolerance, laskavé a vstřícné chování vůči vrstevníkům a na tyto základy postupně navazovat
- klást důraz na individuální a diskrétní přístup při řešení jakéhokoli problému v rodině, v případě zájmu ze strany rodičů poskytnout konzultaci, pomoc či radu
- při využívání digitálních technologií zvážit vhodnost obsahu výukových programů s ohledem na intelektuální a věkové možnosti dětí a přiměřenost času, který jim poskytneme k používání těchto zařízení
- rozvíjet učení se sociálních dovedností (znalost správného odmítnutí, umění říci ne)
- rozvíjet schopnost žít ve společnosti dospělých i vrstevníků a komunikovat s nimi, učit se, pracovat a řešit problémy, uplatňovat se a prosazovat, ale také se umět přizpůsobit požadavkům okolí, uvědomovat si rizika okolního světa
- respektovat a podporovat přirozený duševní vývoj dítěte a jeho budoucí zdraví, posilovat a povzbuzovat jeho sebedůvěru, chránit a posilovat dítě v situacích a vlivech, které nezvládá, navozovat kladné emoční stavy, vyhledávat přirozené příležitosti ke cvičení odolnosti proti stresu a zdraví škodlivým vlivům, které mohou vést k narušení psychiky dítěte, ke zneužívání a závislostem
- vytvářet bezpečné sociální prostředí na základě vztahu důvěry, respektu, empatie, solidarity a spolupráce mezi všemi v mateřské škole

Realizace aktivit minimální prevence:

- prolínání etické výchovy všemi činnostmi
- v rámci výchovy ke zdravému životnímu stylu realizace pohybových a prožitkových aktivit a tematicky zaměřených dnů
- dostatečná motivace a nabídka alternativ ke smysluplnému využívání volného času
- uplatňování forem a metod se zaměřením na osobnostní rozvoj a sociální chování (prožitkové techniky, skupinové a týmové aktivity - pohádky, koncerty, divadelní představení, besedy, soutěže, hudebně pohybové aktivity)
- realizace programu ve spolupráci s jinými organizacemi a odborníky (Policie ČR, městská policie, rychlá záchranná služba, hasičský sbor, besedy s odborníky)
- uplatňování metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí, spolupráce s odborníky
- rozvíjení metod k získávání vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a budoucí uplatnění v životě
- spolupráce s metodikem prevence v MŠ, při práci s dětmi realizovat návrhy preventivních aktivit dle metodiky prevence sociálně patologických jevů
- spolupráce s metodikem prevence ZŠ a školním psychologem, s pedagogicko-psychologickou poradnou

- spolupráce s rodinou, motivace dětí a rodičů k alternativnímu trávení volného času s dostatečnou nabídkou volnočasových aktivit, důraz na význam zdravého životního stylu nejen dítěte, ale i celé rodiny (rozhovory s dětmi a jejich zákonnými zástupci, písemné informace pro rodiče, besedy s odborníky)
- spolupráce s odborníky (dětský lékař, logoped, pracovník PPP, sociální kurátor)

3.4 Organizace

Režim dne v mateřské škole

Pravidelný denní režim je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činnosti dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Je zajištěn dostatečný prostor pro aktivitu dítěte a proces učení se individuálním způsobem. Uspořádání dne respektuje požadavek na správnou životosprávu. Učitelky zatěžují děti přiměřeně, v rámci jejich možností, děti mohou kdykoliv relaxovat v klidných koutcích třídy. V mateřské škole je dostatečně dbáno na soukromí dětí. Děti obvykle přicházejí do 8. 00 hod. Po předchozí dohodě lze přivést dítě do mateřské školy dle potřeby zákonných zástupců, nesmí to však omezit a narušit vlastní vzdělávací proces.

Vzhledem ke sníženému pracovnímu úvazku učitelky ve třídě Berušek je zde provozní doba zkrácena. Děti se pravidelně ve 14 denním cyklu spojují ráno od 6, 30 do 7, 30 hodin a odpoledne od 14, 30 do 16, 00 hodin. Spojování tříd Sluníček a Motýlků je omezeno na nezbytnou míru.

6,30 – 8,30	hry a činnosti dle zájmu dětí, individuální práce, pohybové aktivity spontánní i řízené, didaktické činnosti zaměřené i spontánní, komunitní kruh
8,30 – 9,00	osobní hygiena, svačina
9,00 – 9,30	didakticky zacílené činnosti rozvíjející manipulačně-technické, smyslové, sebeobslužné, tělesné, estetické a mravní stránky osobnosti dítěte, práce s dětmi v souladu s jejich věkovými a vývojovými zvláštnostmi, příprava dětí ke vstupu do ZŠ
9,30 – 11,30	pobyt venku se získáváním poznatků, hry na zahradě, volný pohyb, popř. náhradní činnost
11,30 – 12,10	osobní hygiena, oběd
12,10 – 14,00	odpolední odpočinek, náhradní aktivity dle potřeb dětí
14,00 – 14,20	osobní hygiena, svačinka
14,20 – 16,00	odpolední hry a zájmové činnosti, individuální práce s dětmi, doba určená pro přebírání dětí zákonnými zástupci, + nadstandardní aktivity

Rozsah 4 nepřetržitých hodin, ve kterých dítě, na které se vztahuje povinnost předškolního vzdělávání, plní povinnost předškolního vzdělávání je stanoven takto: začátek – 8,00, konec – 12,00.

Komunitní kruh

K zajištění pocitu bezpečí pro všechny zúčastněné je zařazován každý den a je realizován podle nastavených pravidel. Prostřednictvím komunitního kruhu dochází k rozvoji sociálních a komunikačních dovedností, sdílení názorů, pocitů, zjišťování úvodní úrovně znalostí před vstupem do tématu.

Hra

Hra je nejrozšířenější činností, je projevem vnitřní potřeby dítěte. Čas hraní je přirozeným časem vzdělávání. Prostřednictvím hry dítě rozvíjí své schopnosti, postoje a životní kompetence, navazuje sociální kontakty se skupinou vrstevníků, vytváří si pravidla pro hru. Hra je využívána při pobytu venku.

Tělesná pohoda a volný pohyb

Dostatečná nabídka volného pohybu působí příznivě na celkovou tělesnou a duševní pohodu dětí. Základem všech pohybových aktivit je hra a všestrannost. Zařazujeme pohybové chvílky, spontánní a řízené pohybové aktivity, cvičíme s dětmi s náčiním, na nářadí, k pohybovým aktivitám využíváme ve velké míře pobyt venku. Školní zahrada je vybavena rozmanitými herními prvky pro pohyb dětí. Při pohybových činnostech jsou dodržovány hygienické podmínky, dostatečný prostor, bezpečnostní opatření a především přiměřená zátěž. Na cvičení se děti převlékají do cvičebních úborů, které jim opatří rodiče. Ty jsou uloženy v textilních pytlících a zavěšeny na vyhraněném místě, berou se k vyprání dle potřeby. Mateřská škola zprostředkovává nabídku sezonních aktivit – plavecký a lyžařský kurz.

Pobyt venku

Pobyt venku se přizpůsobuje podle ročního období a počasí, je zařazován v dopoledních i odpoledních hodinách. Je dodržována jeho dostatečně dlouhá doba. Umožňuje mnohostranné a bezpečné pohybové vyžití, experimentování a získávání poznatků na čerstvém vzduchu v přírodě. Při pobytu venku s dětmi nejvíce využíváme školní zahradu mateřské školy. Vycházky jsou do okolí MŠ. Pro zajištění bezpečnosti při pobytu venku pomáhají p. učitelce třídy Berušek p. učitelky druhých tříd. Pravidelně se střídají a berou na pobyt venku tyto děti tak, aby počet dětí na učitelku byl stejný. Učitelky zodpovídají za bezpečnost dětí, organizují činnost tak, aby i preventivně předcházely úrazům. Důvodem vynechání nebo zkrácení pobytu venku jsou mimořádně nepříznivé klimatické podmínky – smogová situace, silný vítr, déšť, mlha, znečištěné ovzduší nebo teplota pod - 10 °C. Rodiče jsou poučeni o tom, aby zajistili dětem vhodné oblečení a obuv dle ročního období a dle aktuálních podmínek každého dne. O školní zahradu se stará školnice MŠ a provoz školní zahrady se řídí Provozním řádem venkovní hrací plochy.

Odpočinek, relaxace

Děti mají ve svém programu vymezenou dobu k odpočinku. Relaxují a odpočívají na svém lehátku označeného značkou, poslouchají pohádku, relaxační hudbu tak, aby byl zajištěn klid pro spící děti. Děti mají možnost využívat při odpočinku osobní věci. Délka odpočinku je individuální. Děti s nižší potřebou spánku se věnují alternativním aktivitám ve třídě a v herně. Ve třídě Motýlků a Berušek je stálá ložnička, ve třídě Sluníček se lehátka rozkládají a skládají každý den. Vlastní pyžama se ukládají na určené místo, jsou měněny 1x za týden.

Stravování dětí

Součástí MŠ je školní kuchyně. Svačinky se podávají: dopoledne 8,30 – 9,00 a odpoledne 14,15 – 14,30 hod. Oběd se vydává v době 11,30 – 12,00 hod.

Svačinky chystá kuchařka na jídelní vozíky a děti si je samy odnáší ke stolu. Oběd v 1. třídě chystá kuchařka, ve 2. třídě pomocná kuchařka, ve 3. třídě posílá kuchařka porce dětí výtahem na talířích a ke stolu je roznáší školnice. Polévku mají děti připravenou na stolečcích, druhé jídlo a příbory si přinášejí samy. Stravování probíhá v pravidelných intervalech a mezi jednotlivými jídly je časový odstup 3 hodiny. Dbáme na hygienická a bezpečnostní opatření a na případné alergie dětí. V naší jídelně se nestravují cizí strávníci.

Pitný režim

Nápoje jsou připravovány ve školní kuchyni a jsou k dispozici po celý den. Kuchařka připravuje v jednotlivých třídách Termo konvice s čajem (ovocnými nápoji) a průběžně během dne je pití podle potřeby dětí doplňováno. Děti mají k dispozici také vodu. Pitný režim využívají spontánně, mají k němu volný přístup a obsluhují se samostatně. Každé dítě má svůj osobní hrneček, který je uložen na společném tácu. Učitelky dohlížejí na frekvenci používání nápojů. Použité hrníčky umývá učitelka po skončení odpolední směny v přípravné kuchyňce. V letních měsících jsou termosky přenášeny na zahradu. V případě delší vycházky zajišťují učitelky pitný režim prostřednictvím plastových lahví a kelímků.

Otužování

Vzduchem

- nepřímé větrání v průběhu dne
- přiměřené oblečení dětí ve třídě
- cvičení v úboru, na bosu s přiměřeným nepřímým větráním
- přiměřené oblečení dětí na pobyt venku
- nepřímé větrání při odpočinku

Vodou

- v letním období hry s vodou, sprchování, brouzdaliště

Zimní období

- hry se sněhem
- zařazovat aktivní pobyt venku a tak zabránit nadměrnému prochlazení dětí

Nástup do mateřské školy, adaptační doba

Nejpozději v den nástupu dítěte do MŠ musí rodiče odevzdat vedoucí učitelce „Evidenční list“, který obsahuje lékařskou zprávu potvrzenou dětským lékařem, adresu, rodné číslo, zdravotní pojišťovnu a telefonní číslo pro případ náhlého onemocnění dítěte. Při nástupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim, který vychází z individuálních potřeb dětí a rodičů. Adaptační doba u nově přijatých dětí může být až 2 měsíce. V průběhu adaptačního procesu je umožněn rodičům objektivní náhled na dítě – pozorování při hře a dalších vzdělávacích činnostech. Lze tak předejít závažnějším problémům a zároveň nalézt společnou cestu ve výchově a vzdělávání konkrétního dítěte. Adaptace dítěte za účasti někoho z rodičů pomůže v pohodě a bez stresu zvládnout nástup do MŠ a přispěje také k vytvoření vztahu důvěry mezi rodičem a učitelkou.

3.5 Řízení mateřské školy

Řízení mateřské školy je plně v kompetenci vedoucí učitelky, jejíž práci řídí a kontroluje vedoucí organizace – ředitelka ZŠ a MŠ. Vedoucí učitelka zapojuje spolupracovníky do řízení školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názory. V průběhu plánování vzdělávacího procesu kreativně a pružně reaguje na aktuální výzvy. Dbá na podmínky zajišťující subjektivní pohodu a objektivní zdraví pedagogů a ostatních pracovníků a na jejich profesionalizaci. Vnímá jejich individuální potřeby a vytváří vstřícnou a respektující provozní atmosféru. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny. V prostorách kanceláře vedoucí učitelky je vytvořen informační systém pro všechny zaměstnance mateřské školy. Zaměstnanci se chovají a pracují profesním způsobem. Styl řízení je založen na participaci a kooperaci všech zúčastněných osob v MŠ – společně plánovat, usměrňovat realizaci, vyhodnocovat, nabízet si pomoc a podporu, dávat prostor ke spoluzodpovědnosti a spolupracovat při hledání řešení, nalézání cílů a při rozhodování.

• *Učitelka*

Je hlavním integrujícím činitelem mateřské školy. Na jejích schopnostech závisí úspěšnost výchovně vzdělávacího procesu. Její návyky zdravého životního stylu a postoje ke zdraví jsou příkladnými vzorci chování, které děti napodobují. Učitelka uplatňuje individuální přístup ke každému dítěti, vnímá a zná, všechny potřeby, které jsou dětem společné, ale respektuje, že jejich naplnění a respektování je různé. Spolupracuje s rodiči, jejich požadavky řeší taktně, zohledňuje potřeby a opodstatněná přání rodin. V konfliktních situacích jedná klidně a důstojně, snaží se o vzájemné pochopení s rodiči, vždy vyslechne jejich názor, snaží se být empatická, ale zároveň si stojí za svým profesionálním názorem. Problémy s dítětem neřeší před jinými rodiči, nesděljuje rodičům informace o jiných dětech. Učitelka zásadně

neposkytuje nevyžádané rady. Povinností učitelky je účast na pedagogických radách, podílí se na chodu MŠ, na tvorbě školního vzdělávacího programu a zpracovává třídní vzdělávací program. Pomáhá při organizaci všech akcí mateřské školy. Podílí se na estetizaci prostředí MŠ. Využívá odbornou literaturu, zavádí do praxe nově získané poznatky ze vzdělávacích programů, seminářů a samostudií. Učitelky vzájemně spolupracují.

- ***Město, komunitní programy, odborníci***

Pojímání MŠ jako součásti města se stává významnou podmínkou její stability. Svými aktivitami se podílí na programech rozvoje města, posiluje kulturní tradice. V rámci zapojení školy do života města se vzdělávání přibližuje dennímu životu. Děti si uvědomují, že jsou jeho součástí a že se mohou aktivně podílet na některých činnostech, čímž si přirozeně rozvíjejí své kompetence v reálném prostředí. Společenským klimatem uvnitř školy i vztahy s rodiči dětí přispívá mateřská škola ke kvalitě celkového klimatu města.

MŠ spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby s odborníky mimo oblast školství.

- ***Základní škola***

Naše mateřská škola je otevřená ke spolupráci s ostatními základními školami a je v úzkém kontaktu se ZŠ Tyršova. Vzájemné návštěvy spojené s programem jsou orientované na ukázky tříd a výuky, aby přiblížily dětem prostředí, do kterého mají vstoupit. Děti MŠ jsou zvány na divadelní představení pořádané dramatickým kroužkem ZŠ, na Den otevřených dveří, využívají školní hřiště k aktivitám. Děti a rodiče se zapojují do tradiční sběrové akce papíru a podzimních přírodnin pořádaných ZŠ. Do mateřské školy jsou pravidelně zváni žáci 1. tříd ke společným hrám na školní zahradě a žáci 9. tříd k předčítání pohádek dětem.

Před zápisem nabízíme besedu s elementaristkou ZŠ o školní zralosti. Škola pořádá pro budoucí prvňáčky a jejich rodiče projekt Šikovný předškoláček, kde si děti formou her a činností ověří svoji školní připravenost. V rámci spolupráce se učitelky MŠ pravidelně účastní zápisu, vzájemně konzultují postřehy týkající se odkladu školní docházky. Základní škola pořádá pro rodiče budoucích prvňáčků informativní schůzku, kde se dozví základní informace před nástupem do ZŠ.

Součinnost se základní školou umožní dětem nestresující, plynulý přechod do prvního ročníku ZŠ. K tomuto zájmu jsme vedeni přesvědčením, že má-li školní docházka být pro dítě přínosná, musí být v jejím startu především mocně povzbuzováno k sebedůvěře ve svoje síly a ve svou novou roli.

- ***Duhová školka***

Dlouhodobým přínosem pro mateřskou školu je setkávání rodičů Duhová školka, spolupodílí se a spolupracuje při plánování a organizaci akcí, které škola realizuje. Prostřednictvím Duhové školky nabízíme nové tvořivé aktivity a školní slavnosti. Zástupci rodičů a vedení MŠ se schází v pravidelných intervalech, při jednání si přenášejí oboustranné informace, připomínky a řeší vzniklé problémy. Jsou vyzváni ke spolupráci při plánování vzdělávacího programu, k hodnocení školy.

- ***Logopedická prevence***

Ve spolupráci s logopedkou nabízíme rodičům v prostorách mateřské školy speciálně pedagogické poradenství v oblasti rozvoje osobnosti dítěte, diagnostiku a nápravu vad výslovnosti.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole pracuje celkem 10 zaměstnanců, z toho je šest pedagogických pracovníků a čtyři správní zaměstnanci. Pedagogičtí pracovníci jsou všichni plně kvalifikovaní, jejich průměrná délka praxe je 20 let. Pedagogický sbor je vysoce stabilní, osvědčené vzdělávací metody zkušených pedagogů vhodně doplňují inovační prvky mladších učitelek. Na správním úseku pracují 4 pracovnice v přepočtu na pracovní úvazky 3,46. Celkový přepočet všech pracovníků je 9,16. V případě potřeby lze operativně zajistit pozici školního asistenta, asistenta pedagoga, chůvy.

Pedagogičtí pracovníci

1. třída Sluníčka - učitelka 100 % úvazek
- učitelka 100 % úvazek
2. třída Motýlci - učitelka 100 % úvazek
- učitelka 100 % úvazek
3. třída Berušky - vedoucí učitelka 100 % úvazek
- učitelka 70 % úvazek

Správní zaměstnanci

- školnice 100 % úvazek
- uklízečka 36 % úvazek
- pracovník provozu 100 % úvazek
- vedoucí školní jídelny 40 % úvazek a současně kuchařka 70 % úvazek

Pracovní náplně pracovníků jsou součástí osobní dokumentace. Jsou uloženy v osobních složkách pracovníků.

3.7 Partnerské vztahy s rodiči

Mateřská škola rozvíjí společenství s rodinou, jež vzniká prolínáním vlivů z rodiny do MŠ a opačně, a to na základě vzájemné tolerance, otevřenosti a partnerství ve vzdělávání dětí. Bere v úvahu kvalitu prostředí, v němž je dítě vychováváno a snaží se svými prostředky nahrazovat nedostatky, škodlivé kompenzovat a přínosné podporovat. Nabízí rodině podněty, dovednosti, inspiraci a aktivity posilující komunikaci mezi rodinou a školou. Dobře nastavenou komunikaci s rodiči posiluje jejich kompetence a odpovědnost a snaží se předcházet případným výchovným či jiným problémům.

Usilujeme o vztahy skutečně otevřené, vstřícné a respektující. Individuální přístup je uplatňován nejen ve vztahu k dětem, ale také k jejich rodinám. Rodiče mají možnost kdykoli během dne aktivně pobývat s dítětem v MŠ, sledovat chování dítěte v kolektivu. Připomínky ze strany rodičů řešíme okamžitě, odborně poradíme a individuálně konzultujeme daný problém. Je zachována diskrétnost vůči soukromí rodin, získané informace nejsou zneužívány a jsou uchovávány jako důvěrné a využívány pouze jako podklad k volbě vhodného přístupu ve výchově a vzdělávání konkrétního dítěte nebo vyhovění potřebám rodin.

Prostřednictvím nástěnek, fotografií, výsledků dětských činností na výstavkách a nahlédnutím do sběrného portfolia získávají rodiče reálnou představu o konkrétní náplni školního vzdělávacího programu. ŠVP je veřejně dostupný a rodiče mají možnost spolupracovat při jeho plánování, při vytváření plánu spolupráce s rodiči, při plánování společných aktivit. Součástí šatny navštěvované rodiči jsou informační nástěnky s plány tematických celků, popisem činností i formulací cílů. Tato forma plánů je rodičům prezentovatelná a

srozumitelná. Dále jsou zde dohodnutá pravidla třídy, články z odborných časopisů přínosné pro rodiče, měsíční přehled akcí, popis výtvarných technik použitých při práci s dětmi a přehled básniček, písniček, které se děti učí.

Písemný kontakt pro komunikaci s rodiči:

- Informace prostřednictvím letáčků, brožurek, webových stránek, Frenštátského Zpravodaje
- Informační nástěnky
- e-mailová komunikace
- umístění schránky na dotazníky, návrhy a stížnosti

Osobní kontakt je realizován prostřednictvím:

- Každodenní kontakt rodičů s učitelkami v rámci ranního předávání a odpoledního vyzvedávání, rozhovory
- Telefonické rozhovory
- Konzultační hodiny
- Zápis do mateřské školy
- Společné organizované i neorganizované setkání (třídní schůzky, vzdělávací akce, společná tvoření)

Pro vzájemné fungování vztahu vytváříme podmínky provázané nabídkami rozmanitých forem spolupráce a dostatečným množstvím přehledných informací. Rozhodnutí, kterou z forem spolupráce rodina zvolí, už závisí na ní samotné. Ke spolupráci vyzýváme nejen rodiče dětí, ale i další členy rodiny. Pro navržení vhodných aktivit využíváme jejich zpětné vazby. Dáváme rodinám najevo, že si ceníme jejich spolupráce a zapojení ve třídě. Rodiče jsou zváni na vystoupení dětí z valašského souborku, flétničky, angličtiny a na společné akce. Mají k dispozici k zapůjčení odbornou literaturu a odborné časopisy ze školní knihovny. Rodičům nabízíme besedy a setkání s odborníky, které jim umožňují lépe pochopit, co je školní zralost a jak dítěti pomoci při přechodu do ZŠ. Ve spolupráci rodičů a dětí přispíváme sběrem víček od PET lahví na podporu nemocného dítěte a rozvíjíme tak v dětech sociální citění. Mají možnost podílet se na výzdobě vnitřních i vnějších prostor MŠ při tvořivých činnostech, které probíhají v rámci pravidelných akcí.

Pro rodiče a veřejnost jsou na webových stránkách školy zveřejňovány fotografie z akcí, aktuální zajímavosti z dění v MŠ, měsíční plán akcí a týdenní jídelníček.

Spoluúčast rodičů:

- Rodina s námi čte (Pohádkové čtení nejen s babičkou, Čtenářská štafeta)
- Rodina s námi na výletě (účast na aktivitách)
- Rodina s námi chrání (zapojení do sběru papíru, přírodnin, třídění odpadu)
- Rodina se s námi baví (kulturní akce, karneval, školní slavnosti)
- Rodina s námi tvoří (podzimní, vánoční, velikonoční tvoření)
- Rodina s námi plánuje (spolupráce při plánování ŠVP a společných aktivit)
- Maskot do rodiny (rodina tráví čas s dětmi)

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Při plánování a organizaci činností je uplatňován princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu. Děti si osvojují specifické dovednosti dle úrovně odpovídající jejich věku, stupně postižení a individuálních potřeb a možností. MŠ spolupracuje se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby s odborníky mimo oblast

školství. Při vzdělávání dětí jsou realizována stanovená podpůrná opatření (podrobněji v části 5.4). V souladu s právními předpisy lze snížit počet dětí ve třídě.

4. Organizace vzdělávání

4.1 Počet a charakteristika tříd, pravidla pro zařazování do tříd

V mateřské škole jsou tři heterogenní třídy zpravidla pro děti ve věku od 3 do 6 let. V 1. třídě Sluníček je 28 dětí, ve 2. třídě Motýlků je 28 dětí a ve 3. třídě Berušek 18 dětí. Při zařazování dětí do tříd respektujeme dle možností přání rodičů – sourozenci, kamarádi v jedné třídě.

Věkově smíšené třídy vytvářejí prostor pro otevřenost a mnohostrannost vzdělávacího procesu. Poskytují přirozené podmínky pro socializaci dítěte a umožňují společné činnosti a vzájemné dorozumívání. Osobnostně cíleným výchovně vzdělávacím působením umožňujeme všem dětem rozvoj v plné šíři podle jejich individuálních vlastností a schopností. Mladší děti se spontánně učí od starších, mají více příležitostí k nápodobě, komunikaci a osvojují si více sociálních rolí i strategií jednání a rozhodování. Učí se, jak se uplatnit a prosadit, tedy jak obstát v různorodé skupině. Mají možnost střídat, ujasňovat si a zažít všechny věkové role.

Děti ve smíšené třídě získávají sebejistotu, umí pomoci druhému, jednají empaticky, vnímají různosti a odlišnosti, vzájemně si naslouchají. Podílejí na spoluvytváření pravidel soužití a organizačních pravidel pro udržení pořádku, které mají zásadní vliv na bezpečné sociální prostředí.

V mateřské škole mohou rodiče využít nabídku zájmových kroužků. Valášek probíhá ve třídě Sluníček, Flétnička ve třídě Motýlků a Angličtina ve třídě Berušek. Tyto aktivity probíhají v odpoledních hodinách, aby neomezovaly a nenarušovaly průběh vzdělávání dle školního vzdělávacího programu.

4.2 Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy

Přijímání dětí do mateřské školy se řídí platnou legislativou a směrnicí ředitelky školy, která nastavuje kritéria pro přijímání dětí. Zařazení dítěte probíhá formou zápisu od 2. května do 16. května na následující školní rok, pro který bude dítě do MŠ přijato. O termínu zápisu je veřejnost informována prostřednictvím místního zpravodaje, plakátů a webových stránek školy. K žádosti jsou rodiče povinni doložit lékařské potvrzení o řádném přeočkování dítěte (výjimku tvoří děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné dle § 50 zákona č. 258/2000 Sb.).

O přijetí dítěte do mateřské školy rozhoduje ředitelka školy podle § 34 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) na základě kapacity školy a podle směrnice ke stanovení kritérií pro přijímání dětí do mateřské školy pro případ, kdy počet žádostí podaných zákonnými zástupci dětí v daném roce překročí stanovenou kapacitu mateřské školy. O svém rozhodnutí včetně zdůvodnění písemně informuje zákonné zástupce.

Při prázdninovém provozu v měsících červenci a srpnu bývá mateřská škola uzavřena zpravidla čtyři týdny – střídavě jeden rok červenec, další rok srpen. Uzavření mateřské školy je předem projednáno a schváleno zřizovatelem školy – Městem Frenštát p. R. Rodičům je tato skutečnost dána na vědomí v dostatečném předstihu. Vzhledem k řádnému ekonomickému provozu školy rodiče předem podají žádost o přijetí a nahlásí docházku dětí na prázdninový měsíc.

4.3 Překrývání přímé pedagogické činnosti

Rozpis přímé pedagogické činnosti učitelek je přizpůsoben tak, aby bylo možné jejich co největší souběžné působení v rámci třídy v organizačně náročnějších částech dne. Ve třídě Sluníček a Motýlků je zajištěno překrývání učitelek v rozsahu tří hodin denně. V tuto dobu od 9, 00 do 12, 00 hod. vykonávají tyto činnosti:

- didakticky zacílené činnosti
- příprava dětí na pobyt venku, pobyt venku
- příprava na oběd, oběd, hygiena, příprava na odpolední odpočinek

Vzhledem k 70% pracovnímu úvazku učitelky a snížené přímé pedagogické práce vedoucí učitelky ve třídě Berušek dochází k nepravidelnému překrývání v průměrném rozsahu 1 hodiny denně.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

V mateřské škole pracujeme v souladu s RVP PV, který je pro nás závaznou normou. Škola je zaměřena na osobnostní rozvoj každého dítěte, vytváření a prohlubování zásad zdravého životního stylu. Inspiračním zdrojem jsou projekty Zdravá mateřská škola a Začít spolu.

- v souladu se vzdělávacími cíli a cestou přirozené výchovy rozvíjíme samostatné a sebevědomé děti, podporujeme a zdokonalujeme základy vzdělávání všech dětí
- vytváříme podmínky, aby děti byly v mateřské škole spokojené a šťastné, aby zde chodily rády a těšily se do ní
- rozvíjíme společenství mateřské školy a rodiny na základě partnerství, otevřenosti a vzájemné důvěry
- podporujeme vzdělávání především prostřednictvím prožitkového učení, získávání zkušeností v kooperativních centrech, neopomíjíme spontánní učení hrou činnostmi dětí

5.2 Dlouhodobé cíle

Hlavním cílem naší práce je zabezpečit osobnostní rozvoj každého dítěte a to přiměřenou individualizací denního programu za úzké spolupráce s rodinou.

Vzdělávací program klade důraz:

- na vytváření podmínek pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu dítěte v MŠ
- na posilování přirozených poznávacích citů, rozvoj a užívání všech smyslů a kritického myšlení při objevování světa kolem nás
- na propojení vzdělávacích témat se životem a učením nápodoby v praktickém životě – bezkonfliktní socializace dítěte a jeho příprava na život ve společnosti
- na doplňování výchovné úlohy rodiny, spolupráce s rodinou, sjednocování výchovně vzdělávacího působení na dítě

5.3 Metody a formy vzdělávání

Vycházejí z přirozených dětských činností, odpovídají vyspělosti dítěte předškolního věku, respektují individualitu dítěte. Nejčastěji využívanou a potřebnou metodou je HRA. Metody a formy vzdělávání nabízíme prostřednictvím vzdělávací nabídky.

Uplatňujeme tyto metody vzdělávání:

- přirozená hra a činnosti dětí

- spontánní sociální učení
- kooperativní činnosti
- situační učení, učení nápodobou
- prožitkové učení
- tvořivá dramatizace

Didaktický styl vzdělávání v mateřské je založen na individuální volbě a aktivní účasti dítěte. Dbáme, aby účast v individuálních, skupinových a frontálních činnostech byla dobrovolná a měla nastavená pravidla.

Využíváme tyto formy vzdělávání:

- volné, řízené (přímo, nepřímo)
- individuální, skupinové, frontální (podle počtu dětí)

Nejčastější vzdělávací nabídka činností:

- jemnomotorické činnosti
- hrubomotorické (pohybové) činnosti
- předčtenářské a předmatematické činnosti
- dramatické činnosti
- hudební typy činností
- námětové činnosti
- výtvarné činnosti
- experimentování, badatelské činnosti
- konstrukční činnosti
- nepravidelné činnosti (oslavy, besídky, tvořivá odpoledne, besedy, výlety, exkurze, kulturní akce....)

5.4 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

a) Děti se speciálními vzdělávacími potřebami a podpůrná opatření

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření realizuje škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení ŠPZ na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání dítěte. Úpravy navrhuje pedagogové ve spolupráci se zákonným zástupcem dítěte. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (PPP, SPC). Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Podpůrná opatření jsou poskytována v těchto oblastech:

- organizace výchovy a vzdělávání
- modifikace vyučovacích metod a forem
- pomůcky
- úpravy obsahu vzdělávání
- podpora sociální a zdravotní
- práce s třídním kolektivem (vztahová diagnostika, podpora sociálního klimatu, preventivní programy)
- úprava prostředí
- personální podpora (školní asistent a školní psycholog -zajištění z projektu Šablony pro MŠ a ZŠ I)

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné mateřské škole mohou být:

- děti s poruchami učení, poruchami chování
- děti s pervazivními vývojovými poruchami (PAS = poruchou autistického spektra)
- děti s lehkým mentálním postižením
- děti se zdravotním znevýhodněním
- děti se zrakovým, sluchovým, tělesným postižením
- děti s narušenou komunikační schopností
- děti sociokulturně znevýhodněné (z odlišného sociálního prostředí)
- děti nadané a mimořádně nadané

b) Pojetí výchovy a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dětí a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

c) Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

Ředitelka školy pověřuje vedoucí učitelku mateřské školy, která je zodpovědná za spolupráci se ŠPZ v souvislosti s doporučením podpůrných opatření žákovi se SVP (vyhláška č. 27/2016 Sb. § 11 odst. 1)

Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává škola od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. S PLPP jsou seznámeni zákonní zástupci dítěte a všichni pedagogové. Obsahuje popis obtíží dítěte, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. V PLPP škola vyhodnocuje naplňování cílů nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření.

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola pro dítě od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce dítěte. Je závazným dokumentem pro zjištění SVP dítěte a vychází ze školního vzdělávacího programu. IVP je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice. Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně 1x ročně vyhodnocuje naplňování IVP (vyhláška č. 27/2016 Sb. § 4 odst. 2).

V případě doporučení školského poradenského zařízení **k úpravě výstupů výchovy a vzdělávání a vytvoření IVP u dítěte s LMP** (od 3. stupně podpory) vychází naše škola při tvorbě IVP z doporučené minimální úrovně výstupů v upraveném RVP PV platného od 1. 9. 2016.

Škola aktuálně zajišťuje tyto oblasti speciálně pedagogické péče:

- nácvik sociálních dovedností
- řečová výchova, logopedická péče
- zdravotní tělesná výchova

d) Zabezpečení vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným dítětem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadané dítě se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností. Škola využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Podpůrná opatření budou vždy zpracována za využití Přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení ŠPZ na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Účinnost opatření škola průběžně vyhodnocuje.

Zjišťování mimořádného nadání vzdělávacích potřeb dítěte provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která děti vzdělává.

Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce dítěte. Zpracování a naplňování individuálního plánu zajišťuje vedoucí učitelka školy. IVP je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice. Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP (vyhláška č. 27/2016 Sb. § 4 odst. 2). Škola seznámí prokazatelně s IVP všechny pedagogy školy.

Pro nastavení práce s mimořádně nadaným dítětem je kvalitní diagnostika klíčová. Přestože jsou děti zvědavé, s výbornou pamětí, pozorné, vytrvalé, mají schopnost učit se nové věci, může se u nich objevit nezralost či deficit v oblasti sociální a emoční.

Vzdělávání nadaných dětí vyžadují od pedagogů náročnější přípravu, neboť tyto děti mají specifické potřeby. Na děti s nadáním klademe vyšší nároky odpovídajícím jejich dovednostem a schopnostem. Vhodným způsobem je zapojujeme do činností výchovně vzdělávací práce. Vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným dětem, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Naším cílem je co nejefektivnější zapojení talentovaných dětí do procesu vzdělávání uplatňováním individuálního přístupu, rozvíjení osobnosti dětí, postupné vybavování dětí klíčovými kompetencemi, aby vlastní talent mohly rozvíjet i v dalším období svého vzdělávání.

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o děti nadané a mimořádně nadané:

Péče o nadané a mimořádně nadané děti je koordinována třídními pedagogy. Spoluprací se školským poradenským zařízením je pověřena vedoucí učitelka školy.

Specifikace provádění a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných dětí:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce
- obohacování výchovně vzdělávacího procesu

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

a) Podmínky vzdělávání

- Pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání je zřízena skupina pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle potřeby) v průběhu týdne.
- Na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte lze zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

b) Jazyková podpora

- Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytujeme jazykovou přípravu již od jejich nástupu do mateřské školy. Cílem je osvojit si takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které dětem umožní zapojit se do výuky v základní škole a dosáhnout školního úspěchu.
- Jako podpůrný materiál využíváme Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání. Učitelky témata výuky vhodně propojují s tématy v běžném dni mateřské školy.
- Na základě stanovení jazykové úrovně dítěte učitelky přizpůsobují práci potřebám konkrétního dítěte a zaměřují se na jeho osobní rozvoj. Pravidelně vyhodnocují, zda je nastavená jazyková podpora dostačující.
- Při práci s celou třídou, ve které se vzdělávají i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, jsou uzpůsobeny vzdělávací postupy a běžné činnosti v mateřské škole tak, aby byly tyto děti cíleně podporovány v osvojování českého jazyka.

5.6 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

a) Podmínky vzdělávání

Věcné podmínky

- Vnitřní i venkovní prostory jsou přizpůsobeny hygienickým a bezpečnostním normám, splňují požadavky pro bezpečný pohyb dětí. Třídy jsou vybaveny nábytkem a ostatním zařízením v souladu s antropometrickými požadavky. Děti mají dostatek volného a přehledného prostoru pro zvládnutí koordinace pohybu, prostorovou orientaci a spontánní pohybové aktivity. V každé třídě jsou vyčleněny prostory k možnému krátkému odpočinku kdykoliv v průběhu dne.
- MŠ je postupně vybavována hračkami a didaktickým materiálem odpovídajícím věku od 2 do 3 let splňující kritéria pro bezpečnou a podnětnou hru, hračky z různorodých materiálů, různých barev a tvarů. Umístění vhodných hraček, dětských knih a jednoduchých stavebnic je pro děti přístupné a pečlivě uspořádané. Nežádoucí předměty jsou uzavřeny ve skříňkách pro jejich nedostupnost anebo jsou umístěny v takové výši, aby na ně děti nedosáhly. Dětem necháme volně k dispozici menší množství hraček, což odpovídá jejich potřebě přiměřeného množství podnětů. Ty jim postupně obměňujeme. Vzhledem k bezpečnosti dětí jsou ve třídě nastavena pravidla pro používání hraček a pomůcek.
- Pro pobyt venku je maximálně využívána školní zahrada, kde mají děti dostatek prostoru k volnému pohybu, jsou v bezpečném, uzavřeném prostředí a v případě potřeby je v blízkosti hygienické zázemí. Školní zahrada je dostatečně velká, vybavená kvalitními bezpečnými hracími prvky, má různorodou povrchovou úpravu a terénní nerovnosti. Poskytuje dětem příležitost k rozvoji motorických dovedností, nejrůznějších aktivit a k relaxaci. Učitelky využívají možnost volby zůstat s mladšími dětmi na zahradě a se staršími jít na vycházku. Děti nemají dostatečně vyvinutou termoregulaci, proto učitelky děti přiměřeně vybízejí ke změně oblečení, případně při uvedených činnostech pomáhají.
- Mateřská škola neumožňuje využívání dětských plen ani dudlíků, není vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte a ukládání hygienických potřeb (přebalovací pult, prostor pro nakládání s jednorázovými plenami). Z tohoto důvodu musí být děti přijaté k předškolnímu vzdělávání samostatně v udržování tělesné čistoty.

Psychosociální podmínky a životospráva

- Vytváříme přiměřeně podnětné, bezpečné a jisté prostředí k rozvoji počáteční socializace dítěte. Snažíme se zachovat stálost prostředí a pečujících osob, proto nežádoucí spojování tříd a střídání pedagogů omezujeme na nezbytnou míru.
- Základní předpokladem kvalitního vzdělávání, výchovy a větší individuální péče je souběžné působení kvalifikovaných pedagogů a poučeného personálu.
- Společně s rodiči spoluvytváříme školní klima postavené na základech kvalitní komunikace, schopnosti naslouchání, vzájemné interakci, toleranci, empatii, vzájemném respektu a porozumění.
- Pravidla vytváříme společně s dětmi tak, aby byla jednoduchá, srozumitelná, splnitelná a zejména stálá.
- Učitelka identifikuje aktuální potřeby dětí a citlivě reaguje na jejich možnosti

b) *Personální podmínky*

Maximální možná výše úvazků pedagogických pracovníků je optimálně využita. Mateřská škola je posílena o školního asistenta prostřednictvím financování z projektu Šablony pro MŠ. Všechny učitelky splňují kvalifikační předpoklady pro vzdělávání dětí od dvou let. Učitelky byly proškoleny v rámci vzdělávacího programu akreditovaného MŠMT Specifika práce s dvouletými dětmi v MŠ. Na základě poznatků ze vzdělávací akce byly vybrány vhodné doplňkové aktivity a hračky pro děti.

c) *Organizace*

- Dětem poskytujeme dostatečný čas pro postupnou adaptaci. Průběh adaptace konzultujeme vzájemně a průběžně s rodiči tak, aby adaptační proces probíhal velmi citlivě a šetrně s ohledem na individualitu dítěte. Mateřská škola se snaží co nejvíce přiblížit rodinnému prostředí a respektovat způsob výchovy dítěte v rodině a naopak rodina by měla respektovat pravidla nastavená v mateřské škole. Rodiče mají možnost předem se domluvit s mateřskou školou na průběhu adaptace, která by měla být promyšlená a vyhovující potřebám rodiny.
- Vzhledem k individuálním potřebám dětí je přizpůsoben režim dne. Důležité je pravidelné a stále uspořádání dne, které je současně natolik flexibilní, aby neomezovalo děti v činnostech. V souladu s potřebou aktivního pohybu, je nutné častěji přizpůsobovat klidové činnosti. Respektujeme potřebu pravidelného odpočinku a spánku, necháme děti samovolně probouzet, nebudíme je. Podporujeme utváření celoživotního návyku pravidelně, v klidu a kultivovaně stolovat.

d) *Obsah vzdělávání*

Vzdělávací obsah v RVP PV vychází z běžného denního života dítěte předškolního věku a respektuje přirozenou celistvost osobnosti dítěte a jeho postupné osamostatňování a začleňování do životního a sociálního prostředí. Jednotlivé oblasti se vzájemně prolínají a vycházejí z přirozeného života dvouletého dítěte, proto není nutné tyto oblasti nijak měnit či doplňovat. Pro vzdělávání dětí raného věku učitelky vycházejí ze stejných vzdělávacích cílů a využívají vzdělávací nabídku RVP PV. Učitelky vzdělávací obsah respektují a tvůrčím způsobem ho konkretizují, aby vzdělávací nabídka nebyla jednostranně zaměřená, a aby odpovídala konkrétním schopnostem a možnostem dvouletých dětí vzhledem k naplňování individuálních potřeb dítěte.

- vzdělávací činnosti jsou konkrétnější, jednoduché, dětmi proveditelné, uskutečňují se s menší skupinou nebo individuálně
- zařazujeme aktivity podporující samostatnost dítěte, nápodobu, aktuální prožitky
- využíváme činnosti pečující, které se uskutečňují v celém časovém rámci dne, při sebeobsluze, hygieně, stravování, přípravě na odpočinek a vzniká tak přirozená příležitost k individuálnímu kontaktu mezi dítětem a učitelkou
- ponecháváme prostor pro volbu dítěte, podporujeme proces osamostatňování
- podněcujeme jeho přirozenou aktivitu, touhu experimentovat
- poskytujeme příležitost k mnohostrannému smyslovému poznávání
- posilujeme komunikační dovednosti
- podporujeme potřebu neustálého opakování činností a potřebu aktivního pohybu
- hra je nejdůležitější potřebou a náplní dne

5.7 Vzdělávání dětí s povinnou předškolní docházkou

Formou hravých činností a úkolů je dítě systematicky připravováno po všech stránkách na vstup do školy. Do tohoto procesu je nutno zapojit také rodiče, aby působení bylo jednotné a plnilo svůj účel. Cílem je osvojení si potřebných kompetencí pro vstup do budoucí 1. třídy.

Veškeré činnosti mají promyšlený obsah, který je systematicky orientován na fyzický, psychický, sociální a emocionální rozvoj dítěte. Především učíme děti, aby dokázaly spolupracovat ve skupině a plnily požadavky, které jsou na ně kladeny. Posilujeme schopnost nedožadovat se neustálé pozornosti dospělého. Učíme je přijmout kromě rodičovské autority i autoritu učitele. Potřebné pracovní návyky a dovednosti posilujeme formou různých aktivit, v rámci nichž dětem předkládáme celou řadu činností, které se podobají školním úkolům. Při nich vedeme děti k soustředění po určitou dobu, k práci v řízené činnosti, schopnosti postupovat samostatně a aktivně, zvládat pracovní tempo a dokončit úkol. Zajišťujeme pravidelný režim a přiměřený poměr mezi školními povinnostmi a volným časem pro hru.

Rozvíjíme zejména činnosti podporující:

- zrakové a sluchové vnímání
- analyticko – syntetická činnost mozku
- zraková analýza a syntéza a sluchová diferenciacce
- komunikační dovednosti, řeč, výslovnost
- kognitivní rozvoj, chápání vztahů a souvislostí
- hrubá a jemná motorika, grafomotorické dovednosti
- paměť a pozornost
- smysl pro samostatnost a povinnost
- pracovní návyky (sebeobsluha, hygiena, úklid)

Pokroky dokumentující zvládnutí jednotlivých oblastí a aktuální vzdělávací potřeby zpracováváme průběžně v individuálním přehledu o rozvoji a učení dítěte. Děti si formou graficky zpracované měsíční tabulky samostatně plánují a zaznamenávají volbu činností a aktivit.

V případě odkladu povinné školní docházky dítěte je zákonný zástupce povinen předat vedoucí učitelce MŠ nejpozději k 1. 9. příslušného školního roku rozhodnutí ředitele ZŠ o odkladu. Opatření pro odstranění nedostatků a pro výběr vhodných a účinných postupů při oslabených funkcích dítěte zpravidla doporučí příslušné poradenské zařízení. Pro děti s odkladem školní docházky je účelně sestavován individuální vzdělávací program, který vyhovuje jejich vzdělávacím potřebám a fyzickým či psychickým možnostem.

6. Vzdělávací obsah

Mateřská škola si vytvořila vlastní vzdělávací program „*Celý rok s úsměvem*“, který vychází z konkrétních podmínek naší mateřské školy a na jehož tvorbě aktivně spolupracovaly všechny učitelky. Je vystavěn tak, aby umožňoval vzdělávací nabídku k rozvoji dítěte ze všech oblastí a pokryl tak celou osobnost dítěte. Je koncipován k naplňování klíčových kompetencí obsažených v RVP PV, jejichž dosahování je celoživotním procesem. Primárně vychází z individualizace dítěte – z respektování jeho potřeb a zájmů, z uplatňování vývojových hledisek.

Obsahuje 10 integrovaných bloků. V nabídce každého bloku jsou tři témata, která mohou být pro učitele inspiračním zdrojem, nejsou však závazná. Není povinností procházet všemi tematickými částmi, lze je doplňovat, kombinovat, vracet se. Jsou navržena v návaznosti na hlavní záměry naší MŠ, na roční období, svátky, dění v přírodě apod. V obsahu vzdělávacího programu se rovněž odráží aktuální dění v mateřské škole, počasí. Učitelky na jednotlivých třídách si témata přizpůsobují či vytvářejí témata nová podle momentální situace, zájmu, přání a celkové úrovně dětí. Z toho vyplývá, že se učitelky neustále zajímají o zpětnou vazbu dětí, dle zpětné vazby téma dále rozvíjí nebo ukončí, průběžně vyhodnocují dosaženou úroveň ve stanovených oblastech. Vedou portfolia každého dítěte, které je důležitým ukazatelem jeho vývoje. Učitelky na jednotlivých třídách úzce spolupracují, sami si určují délku jednotlivých témat. Na úrovni tříd se učitelky inspirují navrženými očekávanými výstupy, vždy je však konkretizují do vyhodnotitelné podoby tak, aby sloužila potřebám vnitřní evaluace. Inspirují se nabídkou činností uvedenou v RVP PV. Základním prostředkem učení je hra tak, jak ukládá RVP PV.

Integrované tematické bloky:

1. Integrovaný blok

„ Všichni táhneme za jeden provaz “

Navržená témata:

- **Svět v mateřské škole**
- **Moje třída**
- **Zvládnou to i bez maminky**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Vnímat prostředí mš jako přátelské a bezpečné.
- Zvládnout základní orientaci v novém prostředí.
- Seznámit se s řádem a pravidelnými činnostmi v mš.
- Vytvořit si společně jasná a prakticky využitelná pravidla ve třídě.
- Zvládnout vstup do nového prostředí.

Navržené očekávané výstupy:

- Zvládne sebeobsahu, má osvojeny základní hygienické návyky.
- Má povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí, ví, kde hledat pomoc v případě potřeby.
- Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých, je aktivní i bez jejich opory.
- Navazuje kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překoná stud, komunikuje s ním vhodným způsobem, respektuje ho.

- Uplatňuje návyky v základních formách společenského chování s dospělými i s dětmi (zdraví dospělé a děti, rozloučí se, poprosí, poděkuje, vezme si slovo, až druhý domluví, požádá o pomoc, vyslechne sdělení, uposlechne pokyn apod.).
- Zvládá běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chová se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě apod.).

2. Integrovaný blok **„ Podzimní čarování “**

Navržená témata:

- **Jablíčka a brambory na tisíc způsobů**
- **V mateřské škole nejsem sám**
- **Začarovaný les**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Chodit rád do mateřské školy.
- Cítit se součástí společenství ve třídě, mít zde kamaráda.
- Zmapovat potřeby dítěte, dosaženou vývojovou úroveň.
- Prozkoumat přírodu všemi smysly.
- Rozvíjet pocit sounáležitosti s přírodou, pečovat o ni.
- Zapojit rodiče do spolupodílení na tvořivých aktivitách dětí.

Navržené očekávané výstupy:

- Zvládá jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postará se o hračky, pomůcky, uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce – v mš, na zahradě, v lese apod.).
- Respektuje předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti.
- Přirozeně a bez zábran komunikuje s druhým dítětem, navazuje dětská přátelství.
- Zachycuje skutečnosti ze svého okolí a vyjadřuje své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslí, používá barvy, modeluje, konstruuje, tvoří z papíru, z jiných materiálů, přírodnin apod.).
- Osvojuje si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou mu blízké, pro něho smysluplné, přínosné a zajímavé, které dokáže pochopit a využít v dalším učení a životní praxi.

3. Integrovaný blok **„ Uspáváme zvířátka “**

Navržená témata:

- **Svátek města**
- **Uspávanky pro zvířátka**
- **Podzimní plískanice aneb jak vyzrát na nemoci**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Vnímat kulturní tradice našeho města.

- Seznámit se s tradičními řemesly a technikami, zprostředkovaně - návštěvou Muzea ve Frenštátě, a vlastním experimentováním.
- Chápat některé předmatematické prostorové a množstevní pojmy.
- Prožívat podzimní přírodu při procházkách v okolí.
- Navázat spojení s rodinou při podzimní akci „Uspáváme zvířátka“
- Uvědomovat si nebezpečí, kdy nepečujeme dostatečně o své zdraví a kdy svému zdraví dokonce škodíme.
- Znat své tělo, jeho jednotlivé části, prostřednictvím prožitku a experimentu si uvědomit činnosti důležitých vnitřních orgánů.

Navržené očekávané výstupy:

- Vnímá umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchá, sleduje se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotí svoje zážitky (různé způsoby reflexe).
- Všimá si změn a dění v nejbližším okolí.
- Porozumí běžným projevům emocí a nálad.
- Respektuje potřeby jiného dítěte, dělí se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úkol - činnost s jiným dítětem.
- Vědomě využívá všechny smysly, záměrně pozoruje, postřehuje, všimá si (nového, chybějícího, změněného).
- Pojmenuje části těla, některé orgány (včetně pohlavních), zná jejich funkce.
- Rozlišuje, co prospívá zdraví a co mu škodí.

4. Integrovaný blok **„ Čas vysněných přání “**

Navržená témata:

- **Vánoční čas na dědině aneb Mikuláš, Lucka a ti druzí**
- **U nás doma na Vánoce**
- **Vyšla hvězda do Betléma**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Vnímát poetiku kulturních tradic, vyzkoušet některé z vánočních zvyků.
- Seznámit se s významem koled, lidových pořekadel a her s vánoční tematikou. Mít povědomí o významu některých archaických výrazů v nich obsažených.
- Podporovat citové vazby v rodině, vědomí nezastupitelnosti rodiny při utváření integrity dítěte, jeho celkové pohody.
- Propojit partnerskou vazbu mateřská škola versus rodina při společné vánoční akci.
- Zprostředkovat dětem nenásilnou formou duchovní rozměr Vánoc.

Navržené očekávané výstupy:

- Vědomě napodobí jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobí jej podle pokynů, sladí pohyb s rytmem a hudbou.
- Učí se nová slova a aktivně je používá (ptá se na slova, kterým nerozumí), porozumí slyšenému (zachytí hlavní myšlenku příběhu, sleduje děj a dokáže jej reprodukovat).

- Vnímá, co si druhý přeje či potřebuje, vychází mu vstříc (chová se citlivě a ohleduplně k jiným, k slabšímu). Má ohled na druhého a soucítí s ním, nabídne mu pomoc apod.
- Chová se zdvořile. Přistupuje k druhým lidem, k dospělým i dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, váží si jejich práce a úsilí.
- Pomáhá pečovat o okolní životní prostředí (dbá o pořádek a čistotu, spoluvytváří pohodu prostředí, chrání přírodu v okolí, živé tvory apod.).

5. Integrovaný blok **„ Vesmír v nás “**

Navržená témata:

- **Nebe nad hlavou a co skrývá?**
- **Kdo jsem já a kdo jsi ty?**
- **O bílé pastelce a lednové noci**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Přiblížit dětem hvězdnou oblohu, prozkoumat zábavnou formou Slunce, Měsíc, některé z planet. Orientovat se v základních časových pojmech. Rozvíjet představivost a fantazii.
- Podpořit vyjadřovací schopnosti všeho druhu ve vztahu k vlastní osobě. Rozvíjet činnosti jazykové, hudebně dramatické, výtvarné apod. (vyjádřit jaký jsem, co rád dělám, co mě těší apod.)
- Poznávat a zajímat se o vrstevníky, kamarády ze třídy. Respektovat jejich odlišnosti, vážit si toho, co umí, jejich kladných stránek.
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky, dokázat je pojmenovat.
- Vnímat rozdíly jednotlivých ročních období, uvědomovat si jejich specifika, možnosti a krásu – zaměřit se na období zimy. Vyzkoušet si badatelské a experimentální činnosti zaměřené na vlastnosti sněhu, ledu apod.

Navržené očekávané výstupy:

- Zachovává správné držení těla, ovládá dechové svalstvo.
- Formuluje otázky, odpovídá, hodnotí slovní výkony, slovně reaguje.
- Přemýšlí, vede jednoduché úvahy a také vyjádří to, o čem přemýšlí.
- Uvědomuje si svá práva ve vztahu k druhému, přiznává stejná práva druhým a respektuje je.
- Chová se a jedná na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé.
- Vnímá, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o planetě Zemi, vesmíru).

6. Integrovaný blok **„ Ledové království “**

Navržená témata:

- **Tajemství pohádky**
- **Sportujeme rádi**
- **Masopustní veselí**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Podpořit výchovný aspekt pohádek s využitím zvířecích postav, zaměřit se na prevenci sociálně patologických jevů.
- Seznámit se formou prožitkových vjemů se světem lesních zvířat.
- Pobývat na čerstvém vzduchu, tužit své zdraví, vyzkoušet různé zimní sporty, vnímat své tělo v prostoru, zvládat různé pohyby a polohy těla.
- Pěstovat vzájemné vztahy rodiny a školy prostřednictvím karnevalové slavnosti.
- Radovat se při rozličných příležitostech.
- Zacházet s různými materiály a technikami při výtvarných činnostech.

Navržené očekávané výstupy:

- Zvládne základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (pohybuje se na sněhu, ledu, užívá různé náčiní, pohybuje se ve skupině dětí).
- Sleduje a vypráví pohádku, příběh.
- Popíše situaci (skutečnou, podle obrázku).
- Těší se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás, setkává se s uměním.
- Chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádá druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě).
- Uvědomuje si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítne společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chrání se před ním a v rámci svých možností se brání jeho důsledkům – vyhýbá se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají.
- Rozlišuje aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímá si nepořádků a škod a upozorní na ně.

7. Integrovaný blok **„ Kůry, můry ven, ať je krásný den“**

Navržená témata:

- **Kulatý a hranatý svět**
- **Březnové slunce má krátké ruce**
- **Pohádkové čtení nejen s babičkou**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Rozlišit v přírodě a věcech kolem nás oblé a hranaté tvary. Vnímat předměty všemi smysly – rozvíjet vizuomotorické vnímání. Podpořit hmatové vnímání v pracovních a řemeslných činnostech. Poznat prostředí a náplň některých povolání. Návštěva některého z rodičů v MŠ – ukázka jeho povolání, či exkurze do pracovního prostředí rodičů.
- Vnímat a vyjádřit probouzející se jarní přírodu hudebně pohybovými činnostmi, dramatickou nápodobou, výtvarně, prostorově apod.

- Probudit v dětech zájem o knihy prostřednictvím výukového programu v knihovně, přednesem příběhu rodiči a prarodiči, sourozenci.
- Seznámit se s různými podobami jazyka českého (pohádka, báseň, hádanka, slovní hříčka).
- Rozvíjet logopedickou prevenci – provádět dechová a artikulační cvičení, orientační logopedické testy v rozsahu kompetencí učitele MŠ.

Navržené očekávané výstupy:

- Zachází s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami.
- Sluchově rozliší začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech.
- Správně vyslovuje, ovládá dech, tempo i intonaci řeči.
- Sleduje očima zleva doprava.
- Odmítne komunikaci, která je dítěti nepříjemná.
- Dodržuje pravidla her a jiných činností, jedná spravedlivě, hraje férově.
- Má povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.

8. Integrovaný blok **„ Moje planeta Země“**

Navržená témata:

- **Svátky jara**
- **Den země**
- **Půjdu do školy**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Velikonoční zvyky, tradice zkoumat prostřednictvím výukového interaktivního programu v Muzeu ve Frenštátě. Ztvárnit je výtvarně, pohybovou nápodobou, dramatickými scénkami.
- Uvědomit si důležitost naší planety pro člověka, hledat odpovědi na otázku, co mohu já udělat pro Zemi?
- Využití praktických zkušeností při podpoře sounáležitostí s planetou, se zvířaty. (třídíme odpad, čistíme při procházkách okolí mš – Markův kopec, stezka kolem řeky Lomné, návštěva Technických služeb ve Frenštátě, badatelské činnosti).
- Připravit děti na zápis do ZŠ – dodat jim sebejistotu, pozitivní povzbuzení tak, aby vnímaly zápis jako radostnou událost.
- Na základě diagnostiky dítěte se dle potřeby zaměřit a podpořit jednotlivé oblasti vzdělávání.

Navržené očekávané výstupy:

- Zvládne jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postará se o hračky, pomůcky, uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce, práci na zahradě apod.).

- Zaměřuje se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhaluje podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nachází společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi).
- Vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim.
- Spolupracuje s ostatními.
- Adaptuje se na život ve škole, aktivně zvládá požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímá základní pravidla jednání ve skupině, podílí se na nich a řídí se jimi, podřídí se rozhodnutí skupiny, přizpůsobí se společnému programu, spolupracuje, přijímá autoritu) a spoluvytváří v tomto společenství prostředí pohody.
- Má povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomuje si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

9. Integrovaný blok

„ Domov je klubičko vlny, z kterého teplo odvíjím “

Navržená témata:

- **U nás na dvorečku**
- **Moje milá maminko**
- **Bezpečně na cestách**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Umět rozlišit samce, samici, mládě. Vědět, kde zvířata bydlí, jaká je jejich potrava, proč je chováme.
- Získávat praktické zkušenosti návštěvou statků a dvorků v rodinách, na farmě v Tiché, návštěvou zvířátek v mš se souhlasem rodičů.
- Procvičit fonematický sluch – rozlišovat zvuky zvířat, hlásky a slabiky ve slovech.
- Uvědomit si roli matky v rodině, co všechno pro mě dělá, co cítí, kdy je šťastná? Jak jí pomáhá táta a já? Jak si žijeme u nás doma? V čem je důležitý tatínek?
- Znat některé základní dopravní značky, vědět, jak se chovat bezpečně na ulici, v dopravním provozu, používat nezbytné ochranné prvky na ulici.
- Využít návštěvy příslušníka policie ČR k prevenci nebezpečných situací v dopravě pro děti, navštívit stanici RZS a místní hasičský sbor.
- Návštěva v Domově pro seniory – Hortenzie s kulturním vystoupením. Podpořit mezigenerační vztahy. Udělat dobrý skutek. Vzbudit v dětech úctu ke starým lidem.

Navržené očekávané výstupy:

- Rozlišuje, co prospívá zdraví a co mu škodí, chová se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých.
- Učí se z paměti krátké texty (reprodukuje říkanky, písničky, pohádky, zvládne jednoduchou dramatickou úlohu apod.).
- Poznává některá písmena a číslice, popř. slova.
- Dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržuje herní pravidla.

- Vyjadřuje se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládá základní hudební dovednosti vokální a instrumentální (zaspívá píseň, zachází s jednoduchými hudebními nástroji, sleduje a rozlišuje rytmus).
- Pomáhá pečovat o okolní životní prostředí (dbá o pořádek a čistotu, nakládá vhodným způsobem s odpady, stará se o rostliny, živočichy, spoluvytváří pohodu prostředí, chrání přírodu v okolí, živé tvory apod.).

10. Integrovaný blok **„ Pojďme spolu do světa “**

Navržená témata:

- **Všude žijí kamarádi**
- **Co se děje na louce, v zoo**
- **Prázdninový vodní svět**

Hlavní smysl integrovaného bloku:

- Vnímat kulturní i vizuální odlišnosti různých národů a ras. Pochopit, že všichni lidé jsou si rovni, mají stejná práva. Zabývat se s dětmi prevencí rasové diskriminace, intolerance a nenávisti mezi lidmi.
- Znat některá základní práva dětí.
- Dozvědět se o jednotlivých světadílech, životě různých národů a o zvířatech žijících v různých částech světa. Seznámit se s mapami, některými grafickými symboly jako prostředku k získávání zajímavých informací.
- Pozorovat život na louce, seznámit se s některými brouky, hmyzem, rostlinami. Provádět experimentální činnosti. Založit herbář. Rozumět některým matematickým pojmům – velikostním, množstevním, prostorovým.
- Vnímat různé podoby vody, důležitost vody pro život na Zemi. Vědět, jak ji můžeme chránit a šetřit. Vyčistit část řeky Lomné. Vyzkoušet si pokusy, badatelské činnosti s vodou.
- Těšit se společně na prázdniny. Rozloučit se navzájem.
- Zprostředkovat dětem, odcházejícím po prázdninách do ZŠ, zajímavý výlet, zážitky. Zrealizovat společné odpoledne na školní zahradě spolu s rodiči. Utužování vzájemných vztahů.

Navržené očekávané výstupy:

- Ovládá koordinaci ruky a oka, zvládá jemnou motoriku (zachází s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, nástroji, náčiním a materiálem, zachází s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou apod.).
- Koordinuje lokomoci a další polohy a pohyby těla.
- Uvědomuje si svou samostatnost, zaujímá vlastní názory a postoje a vyjadřuje je.

- Chápe, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené.
- Začlení se do třídy a zařadí se mezi své vrstevníky, respektuje jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.
- Má elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemí, o zvířatech, o planetě Zemi.

7. *Evaluační systém*

Hodnocení je důležitá část pedagogické práce. Zpětná vazba umožňuje identifikovat chyby a tím zkvalitnit vzdělávací proces a celkovou péči o děti. V naší škole se zaměřujeme na tyto ukazatele: hodnocení ŠVP, hodnocení TVP, hodnocení individuálních pokroků dětí – portfolia, pedagogické záznamy, hodnocení pedagogů druhými i sebehodnocení vlastní práce.

7.1 Oblasti autoevaluace

V rámci třídy:

a) integrované bloky:

- využití a přístup k adaptačnímu programu
- otevřenost třídního programu
- atmosféra třídy
- úroveň vzájemných vztahů mezi dětmi
- způsob řešení konfliktních situací
- stupeň splnění dílčích a specifických cílů
- sledování a hodnocení výsledků celé třídy
- vhodnost a přiměřenost výběru témat, forem a metod práce
- variabilita činností, návaznost, prostupnost
- estetizace prostředí

b) jednotlivci:

- zda je dítě vyrovnané a spokojené
- zda se dítě do kolektivu, do mateřské školy těší
- úroveň samostatnosti dítěte a aktivita zapojení se do činností
- sledování a hodnocení výsledků – vzdělávacích pokroků dětí
- stupeň dosažení očekávaných vzdělávacích pokroků
- zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb

c) sebereflexe:

- vyváženost spontánních a řízených činností
- dostatek prostoru ke spontánní hře, vyjádření se, tvořivosti, improvizaci
- splňování a respektování individuálních potřeb dětí, osobnosti dítěte
- přístup k dítěti
- rozpoznat pokroky ve vzdělávání dítěte a zhodnotit je
- volit činnosti dle přání dětí
- využívat dostatečně metod a forem prožitkového a situačního učení
- být vzorem, příkladem v chování
- kreativita, aktivita, vzájemná spolupráce
- působivost motivace na citovou stránku, tvořivost a aktivitu dětí
- dát dětem dostatek prostoru k slovním projevům, k vlastnímu hodnocení

- efektivní plánování, kvalita vedení třídní dokumentace, profesní rozvoj
- vztahy s rodiči a širší veřejností

V rámci školy:

a) vnitřní:

- soulad ŠVP PV s RVP PV
- efektivita ŠVP – záměr, originalita, vhodnost k podmínkám, vzdělávací obsah, provázanost, prostor pro další rozvoj
- vzdělávací podmínky pro plnění ŠVP PV – materiální, technické, hygienické
- klima školy
- vhodnost a přiměřenost výběru hlavních, dílčích a specifických cílů
- vytvoření dostatečného prostoru pro tvořivost a improvizaci pedagogů
- variabilita výběru činností a jejich prostupnost
- aktivita a kreativita pedagogů a jejich přístup k dětem
- spolupráce pedagogického sboru – vstřícnost, vzájemný respekt
- stupeň splnění hlavních cílů
- hodnocení práce vedoucí učitelkou, jinými pedagogy

b) vnější

- spolupráce pedagogů s rodiči
- otevřenost školy
- spokojenost rodičů

7.2 Prostředky autoevaluace

- portfolio dítěte, záznamy o vzdělávacích pokrocích dítěte
- konzultace mezi pedagogy navzájem
- konzultace s rodiči
- hospitace, vzájemné hospitace, vzájemné sdílení příkladů inspirativní praxe
- pedagogické rady, provozní porady
- výroční zpráva MŠ
- dotazník
- diskuze, rozhovory

7.3 Časový plán

Plnění školního programu prostřednictvím třídních programů vychází z přirozeného běhu života dětí v závislosti na přírodě – ročních obdobích, kulturních tradicích, poznávání světa – s respektováním individuálních potřeb dětí a vyvážeností spontánních a řízených činností založených na prožitku. Děti mají možnost volby hry a pedagog citlivě využívá situace ke vzdělávacímu působení.

- plnění třídních programů – 1x týdně
- portfolia dětí – denně, průběžně
- přehled osobnostních charakteristik dítěte – po adaptaci dítěte, průběžně
- záznamy o vzdělávacích pokrocích dětí – 3x za rok
- dotazník – 1x za 2 roky
- hospitace, vzájemné hospitace, pedagogické rady, provozní porady – dle plánu
- konzultace, záznamy, rozhovory – denně, příležitostně

7.4 Odpovědnost učitelů

- plnění a tvorba třídních programů je plně v kompetenci učitelek
- školní vzdělávací program – vedoucí učitelka MŠ

7.5 Součásti třídních plánů

- nabízené činnosti – formy, metody a prostředky – odpovídající věku, možnostem, zájmům a potřebám dětí konkrétní třídy
- očekávané kompetence
- individuální program pro děti s odkladem školní docházky
- poučení dětí o bezpečnosti
- přehled evaluačních činností

7.6 Plán pedagogických rad

Stálé body programu:

- kontrola závěrů minulé rady
- aktuální výchovně vzdělávací otázky
- evaluační činnost
- akce DVPP, přenášení poznatků do praxe
- diskuze, závěry

Srpen:

- projednání a aktualizace ŠVP, příprava TVP jednotlivých tříd
- připravenost školy na zahájení školního roku
- seznámení se všemi platnými řády a směnicemi, BOZP, PO
- hodnocení práce v minulém školním roce, klady, zápory, rezervy
- podoba organizace ve školním roce
- priority ve vzdělávání (aktuální pedagogické úkoly pro školní rok)
- návrhy na doplnění učebních pomůcek, pracovních materiálů a hraček
- zajištění podmínek ve školním roce (organizace dne ve třídách, personální zajištění, plán spolupráce s partnery)
- vnitřní evaluace a kontrola plánovaná pro následující školní rok

Leden:

- úroveň výchovně vzdělávací práce – závěry kontrolní činnosti
- diskuze o prostudované literatuře
- diskuze a zkušenosti z praxe, časové možnosti, přehlednost, funkčnost záznamů
- organizace akcí

Duben:

- hodnocení vzdělávacích pokroků dítěte
- zápis do ZŠ, diagnostikování dětí, návrhy na odklad školní docházky
- úroveň výchovně vzdělávací práce
- hodnocení dosažených výsledků z hlediska kontrolní činnosti vedoucí učitelky

- organizace prázdninového provozu
- organizace akcí

Operativní pedagogické rady dle potřeby k zajištění plnění úkolů, při mimořádných událostech.

Závěr

Školní vzdělávací program byl zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (verze platná od 1. 9. 2016). Jeho zpracování zajišťovala vedoucí učitelka ve spolupráci s ostatními učitelkami mateřské školy.

Podle takto zpracovaného programu se začne v mateřské škole vyučovat od 1. 9. 2021 ve všech třídách. V průběhu dalších let bude upravován v souladu se zkušenostmi jednotlivých vyučujících, na základě aktuální školské legislativy a vlastního hodnocení školy. Případné změny Školního vzdělávacího programu jsou možné po jejich projednání a schválení v pedagogické radě a mohou být řešeny formou dodatků k tomuto Školnímu vzdělávacímu programu.

Tento Školní vzdělávací program byl projednán a schválen v pedagogické radě dne 26. 8. 2021, schválen ředitelkou školy dne 31. 8. 2021. K jeho obsahu nebyly vzneseny žádné připomínky. Tímto se stává závazným dokumentem, podle kterého se bude řídit výchovně vzdělávací proces mateřské školy.

Ve Frenštátě pod Radhoštěm dne 1. 9. 2021

.....
podpis ředitele školy